

WRZESIEŃ 2024

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet Łódzki

MONITOR JAPOŃSKI

WRZESIEŃ 2024

Ishiba Shigeru wybrany na stanowisko premiera

Najważniejszym wydarzeniem we wrześniu były wybory nowego przewodniczącego Partii Liberalno-Demokratycznej, który obejmie stanowisko premiera. Zwycięzcą okazał się doświadczony polityk Ishiba Shigeru. W swojej kampanii wyborczej wielokrotnie mówił o konieczności wzmocnienia bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku oraz walce ze starzejącym się społeczeństwem.

I.WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

3 września: Japonia i Australia zacieśniają współpracę cyfrową. Australia i Japonia ustanowią inicjatywę na rzecz infrastruktury cyfrowej i cyberbezpieczeństwa na Pacyfiku w ramach zacieśnienia więzi obronnych. PDDI obejmie współpracę w zakresie kabli podmorskich, centrów danych, cyberbezpieczeństwa i zwiększania zdolności współpracy i szkoleń między krajami Pacyfiku. Inicjatywa ta jest następstwem już realizowanych wspólnie projektów, w tym położenia podmorskich kabli internetowych do Tuvalu i Palau, które w ostatnich miesiącach wyraziły zaniepokojenie groźbą ataków cybernetycznych.

9 września: Chiny i Rosja planują manewry na Morzu Japońskim i Ochockim. Oficjalnym celem jest „pogłębienie strategicznej współpracy między chińskimi i rosyjskimi siłami zbrojnymi oraz wzmocnienie ich zdolności do wspólnego radzenia sobie z zagrożeniami dla bezpieczeństwa”. Rosyjskie wojsko wyśle jednostki morskie i powietrzne na chińskie ćwiczenia wojskowe North Joint-2024. Ministerstwo ogłosiło również, że obie marynarki wojenne przeprowadzą wspólne patrole na Oceanie Spokojnym.

11 września: afera wewnątrz NHK z wyspami Senkaku w tle. Prezes NHK, japońskiego nadawcy publicznego, powiedział, że jeden z dyrektorów stacji ustąpił ze stanowiska po tym, jak w audycji radiowej opisano kontrolowane przez Japonię wyspy jako terytorium Chin. 40-letni pracownik kontraktowy w firmie powiązanej z NHK stwierdził podczas audycji z 19 sierpnia, że wyspy Senkaku należą do Chin. Podczas audycji radiowej w chińskojęzycznym programie

informacyjnym pracownik powiedział również po angielsku, że ludzie nie powinni zapominać o kobietach pocieszycielkach ani o masakrze w Nankinie.

12 września: rozpoczęcie wyborów przewodniczącego PLD. Oficjalnie rozpoczęto kampanię wyborczą, która ma wyłonić nowego szefa PLD i następnego premiera. Wybory są bardzo ciekawym wydarzeniem ze względu na dużą liczbę dziewięciu kandydatek i kandydatów. O zwycięstwie zadecydują łącznie 734 głosy, z czego 367 zostanie oddanych przez ustawodawców PLD, a 367 przez zarejestrowanych członków partii. Kandydaci będą prowadzić kampanię poprzez wygłaszanie przemówień i publiczne debaty do 27 września. Jeśli żaden z kandydatów nie zdobędzie wymaganej większości głosów w pierwszej rundzie, tego samego dnia odbędzie się druga tura głosowania pomiędzy dwoma najlepszymi kandydatami. Wszystkie wydarzenia w ramach kampanii mają zaprezentować nowe oblicze PLD i zyskać poparcie społeczeństwa przed nadchodzącymi wyborami parlamentarnymi. Najczęstsze tematy poruszane w debatach to ożywienie japońskiej gospodarki, walka ze starzejącym się społeczeństwem, zmiana konstytucji oraz debata dotycząca pozwolenia na osobne nazwiska dla małżeństw.

14 września: debata na temat przyszłego porządku w Azji Wschodniej wewnątrz PLD. Kandydaci na nowego premiera wypowiedzieli się na temat planów dotyczących kształtu japońskiej polityki zagranicznej. Były minister obrony Shigeru Ishiba opowiedział się za utworzeniem zbiorowego porozumienia ds. bezpieczeństwa w Azji na wzór NATO. Przed ustanowieniem takich ram należy rozwiązać kwestie prawne w tym ograniczenia narzucone w japońskiej konstytucji. Inni kandydaci w tym sekretarz generalny LDP Toshimitsu Motegi i główny sekretarz gabinetu Yoshimasa Hayashi z rezerwą odnieśli się do tego pomysłu poddając w wątpliwość możliwość jego realizacji. Minister cyfryzacji Taro Kono, który w przeszłości pełnił funkcję ministra spraw zagranicznych i ministra obrony, podkreślił, że Japonia musi współpracować z innymi demokracjami wewnątrz ASEAN i wschodzącymi potęgami globalnego południa.

18 września: chiński lotniskowiec w pobliżu japońskich wód terytorialnych. Chiński lotniskowiec po raz pierwszy wpłynął do strefy przyległej tuż poza wodami terytorialnymi Japonii. Jednostka przepłynęła między odległymi wyspami południowej Japonii z Morza Wschodniochińskiego. Pod koniec sierpnia chiński wojskowy samolot szpiegowski naruszył japońską przestrzeń powietrzną nad wodami Morza Wschodniochińskiego w pobliżu wysp w prefekturze Nagasaki. Tokio wyraziło „poważne zaniepokojenie” w związku z przepłynięciem okrętów. Był to czwarty tego typu incydent ze strony chińskiej marynarki wojennej w tym roku.

19 września: Japonia i Zjednoczone Emiraty Arabskie pracują nad partnerstwem handlowym. Japonia i ZEA rozpoczną negocjacje w sprawie umowy o partnerstwie gospodarczym. Władze w Tokio liczą na zwiększenie eksportu samochodów i maszyn. W 2022 r. japoński eksport do Zjednoczonych Emiratów Arabskich przekroczył 11 mld USD. ZEA nakłada 5% cła na wiele produktów, w tym samochody, które stanowią około 60% całości. Japonia ma nadzieję wynegocjować obniżenie lub zniesienie tych ceł w umowie o partnerstwie. Obie strony chcą promować inwestycje w technologie cyfrowe i opiekę zdrowotną.

19 września: morderstwo japońskiego chłopca w Chinach. W Shenzhen doszło do tragicznego wydarzenia, w wyniku którego dziesięcioletni japoński chłopiec został zamordowany przez chińskiego sprawcę. Niektórzy japońscy obserwatorzy twierdzą, że zbrodnia może być efektem podsycania przez władze antyjapońskich nastrojów od dziesięcioleci. W mieście mieszka około 3600 obywateli Japonii, co stanowiło piąty co do wielkości odsetek w Chinach kontynentalnych. Nie był to pierwszy przypadek tego rodzaju. W czerwcu 50-letni Chińczyk zranił uczennicę i matkę czekającą na autobus do japońskiej szkoły w mieście Suzhou, zabijając Chinkę, która próbowała go powstrzymać.

20 września: Chiny i Japonia osiągnęły kompromis w sprawie eksportu produktów morskich. Chiny i Japonia osiągnęły porozumienie w trwającym od roku sporze dotyczącym oczyszczonych ścieków uwolnionych z elektrowni jądrowej Fukushima Daiichi. Japoński premier Kishida Fumio powiedział, że „Chiny zaczęły dostosowywać swoje środki kontroli importu i zdecydowały się na stopniowe przywracanie importu japońskich produktów rybnych, które spełniają ich standardy”. Strona chińska złagodziła swoje stanowisko po tym, jak Japonia zgodziła się na utworzenie długoterminowego międzynarodowego mechanizmu monitorowania, który umożliwi zainteresowanym stronom na przeprowadzanie niezależnych kontroli.

20 września: coraz większa liczba Koreańczyków ma pozytywne zdanie o Japonii. Badania opinii publicznej pokazały, że ponad 40% mieszkańców Korei Południowej ma pozytywną opinię o Japonii, co jest najwyższym poziomem w historii. Liczba ankietowanych niechętnych Japończykom znajduje się na podobnym poziomie. Zdaniem profesor Cho Jung-hyun z Koreańskiej Narodowej Akademii Dyplomatycznej za zmianę postrzegania odpowiada głównie oddziaływanie soft power i rosnąca popularność japońskiej kultury. Wzrost poparcia jest również efektem coraz silniejszych obaw przed napięciami na linii Waszyngton-Pekin.

23 września: były premier Noda Yoshihiko wybrany przewodniczącym największej partii opozycyjnej. Były premier Noda Yoshihiko wygrał wybory na

lidera Konstytucyjnej Partii Demokratycznej. Noda pokonał byłego głównego sekretarza gabinetu Edano Yukio. Były premier dąży do przesunięcia lewicowego kierunku partii w stronę centrum. Opozycja przygotowuje się do wyborów parlamentarnych, które najprawdopodobniej zostaną rozpisane po wybraniu nowego przewodniczącego PLD.

27 września: japoński niszczyciel SDF po raz pierwszy wpływa do Cieśniny Tajwańskiej. Okręt Japońskich Morskich Sił Samoobrony Sazanami przepłynął przez Cieśninę Tajwańską. Rząd premiera Kishidy dąży do zademonstrowania prawa do swobody żeglugi i przeciwdziałania coraz bardziej aktywnym działaniom wojskowym Chin w pobliżu Japonii. Do tej pory Japonia powstrzymywała się od wysyłania statków MSDF przez cieśninę. Sazanami, wraz z okrętami australijskiej i nowozelandzkiej marynarki wojennej, przepłynął z Morza Wschodniochińskiego przez cieśninę w kierunku południowym. SDF ma przeprowadzić wspólne ćwiczenia z dwoma marynarkami wojennymi na Morzu Południowochińskim

27 września: Shigeru Ishiba nowym premierem. Shigeru Ishiba został wybrany na lidera rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej, pokonując ośmiu innych kandydatów i zapewniając sobie stanowisko premiera. W drugiej turze głosowania Ishiba pokonał ministra bezpieczeństwa gospodarczego Takaichi Sanae. Podczas pierwszej konferencji prasowej po ogłoszeniu wyników, Ishiba Shigeru wspominał o głównych wyzwaniach stojących przed Japonią, czyli kurczącej się populacji i potrzebie zwiększenia płac. Istotnym elementem przemówienia a skończywszy na kwestiach bezpieczeństwa narodowego, takich jak coraz bardziej asertywne Chiny i ciągłe zagrożenia ze strony Korei Północnej.

28 września: Shigeru Ishiba będzie kontynuował politykę walki z deflacją. Nowy przewodniczący PLD będzie kontynuował politykę administracji premiera Kishidy Fumio, koncentrującą się na walce z deflacją i wspieranie krajowego popytu. Nowy premier nie odpowiedział na pytanie dotyczące przyszłości dopłat do energii elektrycznej, gazu i paliwa, które wkrótce wygasną. Do tej pory dotacje pochłonęły 76 miliardów dolarów. Shigeru Ishiba zapowiedział również skupienie się na dyscyplinie fiskalnej w celu zmniejszenia zadłużenia publicznego. Japoński dług wzrósł do wielkości ponad 250% produktu krajowego brutto. Ishiba Shigeru z wielką ostrożnością wypowiada się o konieczności podniesienia podatków.

30 września: kształt nowego gabinetu po wyborach. Shigeru Ishiba mianuje 13 debutantów, w tym dwie kobiety, na stanowiska ministerialne. Przywódca PLD wykluczył wszystkich ustawodawców zamieszanych w skandal związany ze zbieraniem funduszy przez frakcje partyjne. Takeshi Iwaya i Gen Nakatani, obaj byli ministrowie obrony bliscy Ishibie, zostaną mianowani ministrem spraw zagranicznych i ministrem obrony. Dwie kobiety w gabinecie to Junko Mihara,

która będzie odpowiedzialna za politykę związaną z dziećmi, oraz Toshiko Abe, która obejmie tekę edukacji. W gabinecie zasiądzie wielu polityków, którzy umożliwili Ishibie start w wyborach na lidera PLD, zapewniając wymagane osobiste poparcie. Należą do nich Seiichiro Murakami, który zostanie ministrem spraw wewnętrznych i komunikacji; Yasuhiro Ozato, minister rolnictwa; oraz Masaaki Taira, minister ds. transformacji cyfrowej.

KOMENTARZ

W polityce wewnętrznej najważniejszym wydarzeniem były wybory nowego przewodniczącego Partii Liberalno-Demokratycznej, który obejmie stanowisko nowego premiera.

Nowym przywódcą japońskiego rządu został Ishiba Shigeru. W swojej 38-letniej karierze politycznej zajmował się głównie kwestiami bezpieczeństwa i rewitalizacją japońskich obszarów wiejskich. W przeszłości pełnił funkcję ministra ds. bezpieczeństwa oraz ministra rolnictwa. Pomimo niezmiennej popularności wśród dużej grupy członków partii, Ishiba jest często izolowany wśród prawodawców PLD ze względu na otwartą krytykę kierownictwa partii i czołowych postaci w tym premiera Abe Shinzo. Ishiba czterokrotnie ubiegał się o stanowisko przewodniczącego LDP w latach 2008-2020. Podczas kampanii poruszali głównie kwestie opieki nad dziećmi i wsparcia dla osób starszych w związku ze spadkiem liczby ludności. W debacie pojawiły się także kwestie związane z rewitalizacją gospodarki, wykorzystaniem energii jądrowej, zmianą konstytucji oraz kwestią dopuszczenia oddzielnych nazwisk dla małżeństw. Ishiba Shigeru wielokrotnie odwoływał się do problemu bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku w tym grózb ze strony Korei Północnej. Podczas swojej kadencji ma zamiar skupić się na rewitalizacji małych miast, z powodu spadku liczby ludności. Jeśli chodzi o energetykę, Ishiba powiedział, że dąży do wzmocnienia potencjału energii odnawialnej. Nie jest przeciwnikiem energii jądrowej, ale dąży do zmniejszenia jej udziału w koszyku energetycznym Japonii.

We wrześniu warto również zwrócić uwagę na ciekawe deklaracje członków PLD związane z relacjami japońsko-chińskimi.

Kwestia przyszłych relacji z Pekinem była wielokrotnie poruszana podczas kampanii wyborczej. Prawie wszyscy kandydaci na stanowisko szefa PLD podkreślili znaczenie zacieśnienia więzi z podobnie myślącymi partnerami w Azji i poza nią, aby poradzić sobie z rosnącą pozycją Chin i prowokacjami ze strony Korei Północnej. Były sekretarz generalny Partii Liberalno-Demokratycznej

Ishiba Shigeru w swojej kampanii wyborczej wielokrotnie mówił o konieczności utworzenia „azjatyckiej wersji NATO”, co spotkało się ze zdecydowanym potępieniem ze strony ChRL. Jego zdaniem po inwazji Rosji na Ukrainę mógłby to być istotny element odstraszania potencjalnych agresorów. Jego kontrkandydatka minister bezpieczeństwa gospodarczego Takaich Sanae, nalegała na częściową rewizję tradycyjnych japońskich „trzech zasad antynuklearnych”, co w Chinach może być odebrane jako gotowość do pozyskania broni jądrowej i nawoływanie do zaostrzenia konfliktu. Spośród wszystkich kandydatów tylko Koizumi Shinjiro mówił o konieczności rozpoczęcia bezpośrednich rozmów z Pekinem na najwyższym szczeblu.

Pomysł utworzenia NATO dla regionu Azji i Pacyfiku nie jest traktowany poważnie w Stanach Zjednoczonych. Jest to raczej nawiązanie do wypowiedzi chińskich polityków, którzy obawiają się wzmocnienia obecności Waszyngtonu w regionie. Zdaniem przedstawiciela Białego Domu prezydent Joe Biden nadał priorytet wzmacnianiu sojuszy i partnerstw i uczynił z tego filar swojej strategii. Skupił się jednak na „budowaniu powiązań i nawyków współpracy w coraz większej liczbie obszarów”, a nie na tworzeniu sojuszu blokowego na Indo-Pacyfiku. Premier Ishiba będzie najprawdopodobniej kontynuował asertywną politykę w stosunku do Pekinu opartą na chęci ochrony wymiany handlowej i współpracy gospodarczej.

II.JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

6 września: ambasador Ukrainy w Japonii odwiedza świątynię Yasukuni. Ambasador Ukrainy w Japonii został skrytykowany w chińskich mediach społecznościowych po złożeniu wizyty w kontrowersyjnej świątyni Yasukuni w Tokio. Wizyta Sergiia Korsunsky'ego zbiegła się z obchodami w Chinach 79. rocznicy zakończenia tego, co Pekin nazywa Chińską Ludową Wojną Oporu przeciwko Japońskiej Agresji i Światową Wojną Antyfaszystowską.

13 września: wzmocnienie japońskiej produkcji na Ukrainie. Pierwsza minister gospodarki Ukrainy Yulia Svyrydenko oraz ambasador Japonii w Ukrainie Matsuda Kuninori omówili pogłębienie współpracy gospodarczej. Strony omówiły projekt lokalizacji japońskiej produkcji na Ukrainie oraz nowe możliwości współpracy między ukraińskimi i japońskimi firmami. Yuliia Svyrydenko mówiła o nowych programach w ramach polityki gospodarczej „Made in Ukraine” i programie „National Cashback”.

26 września: japońska delegacja biznesowa z wizytą w Łodzi. Przedstawiciele ponad czterdziestu japońskich firm wchodzących w skład „Shokokai” odwiedzili siedzibę Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Związek Pracodawców

„Shokokai” działa w Polsce od 2009 roku i zrzesza 103 firmy działające na terenie naszego kraju. Konferencja dotyczyła możliwości eksportu polskich wyrobów do Japonii i barier wejścia na rynek japoński. Przedsiębiorcy mogli wysłuchać prelekcji polskiego biura Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu w Tokio o eksporcie żywności oraz wykładów dotyczących misji z regionu łódzkiego do Japonii na targi Expo Osaka i Foodex. ŁSSE liczy na potencjał płynący z otwarcia japońskiego rynku żywności dla polskich przedsiębiorców.

27 września: japońscy przedsiębiorcy w Lublinie. Przedstawiciele japońskich sieci handlowych reprezentujący sektor spożywczy gościli wzięli udział w spotkaniu „Doing business together. Lubelskie&Japanese B2B meetings”. Inicjatywa zorganizowana przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu i Województwo Lubelskie jest częścią przygotowań do targów EXPO 2025 w Osace. Podczas konferencji goście z Japonii mogli zapoznać się z ofertą mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich firm z regionu. Program promocji gospodarczej na EXPO 2025 skupia się na promocji sześciu polskich branż strategicznych: rolno-spożywczej, medycznej i farmaceutycznej, kosmetycznej, zielonych technologii, gamingowej oraz IT/FinTech.

III.SYTUACJA GOSPODARCZA

1 września: japońscy eksporterzy sprzętu do produkcji półprzewodników szukają alternatywy dla Chin. Pomimo silnego chińskiego popytu, wiodący japońscy producenci sprzętu do produkcji chipów starają się zdywersyfikować swoje kanały sprzedaży do krajów takich jak Indie, aby zapewnić długoterminowy wzrost. Chińskie spółki od dłuższego czasu przeznaczają coraz większe kwoty na zakup japońskiej technologii, która nie została objęta amerykańskimi sankcjami. W związku z rosnącym popytem sprzedaż maszyn produkcyjnych wzrosła o 15% w 2024 roku i będzie nadal rosła dwucyfrowo. Producenci obawiają się jednak wprowadzenia nowych sankcji po wyborach prezydenckich w Stanach Zjednoczonych.

12 września: Osaka musi przeznaczyć dodatkowe środki na organizację EXPO. Organizatorzy Osaka Kansai Expo przeznaczą dodatkowe 6,2 miliarda jenów (44 miliony dolarów) na zmiany związane z organizacją pawilonu. Japońskie Stowarzyszenie Wystawy Światowej 2025 zaproponuje dodatkowe środki na pokrycie kosztów budowy obiektu. Budżet budowy wystawy wynosi obecnie ponad 1,5 miliarda USD. Łączna kwota wzrosła o 90 procent w stosunku do pierwotnego budżetu po dwóch korektach.

13 września: przedstawiciele Nippon Steel i U.S. Steel apelują do prezydenta Joe Bidena. Przedstawiciele Nippon Steel i U.S. Steel wysłali list do prezydenta USA Joe Bidena w sprawie planowanej fuzji o wartości 15 miliardów dolarów. Prezydent wyraził gotowość do zablokowania transakcji. Największy japoński producent stali dąży do przejęcia 123-letniej firmy U.S. Steel, pomimo oporu ze strony związku United Steel Workers (USW) i wielu członków Kongresu. Umowa spotkała się również ze sprzeciwem Donalda Trumpa, jak i kandydatki Demokratów Kamali Harris.

26 września: Japonia planuje zacieśnienie regulacji antydumpingowych. Japonia dąży do rozszerzenia ceł antydumpingowych na produkty kierowane przez kraje trzecie. Japońscy producenci obawiają się zalania rynków tanimi produktami w wyniku nadprodukcji na terenie Chin. Obecne cła Japonii mają zastosowanie wyłącznie do produktów z określonych krajów pochodzenia. Nie obejmują one materiałów lub komponentów wysyłanych z tych lokalizacji i przetwarzanych gdzie indziej, ani towarów, które zostały nieznacznie zmienione. Japonia dąży do uszczelnienia tych luk, a także ułatwienia dochodzenia w sprawie podejrzeń o obchodzenie przepisów. Rada celna Ministerstwa Finansów omówi szczegóły i zaproponuje zmiany legislacyjne już w 2025 roku.

27 września: kierownictwo Nippon Steel sceptycznie o przejęciu amerykańskiej spółki. Amerykańska Komisja ds. Inwestycji Zagranicznych nie podjęła decyzji i przedłużyła okres przeglądu planu przejęcia US Steel przez Nippon Steel. Media donoszą, że komisja może odroczyć decyzję w sprawie przejęcia do czasu po wyborach prezydenckich w USA w listopadzie. Prezes Nippon Steel, Imai Tadashi stwierdził, że przedłużenie procesu oceny nie jest dobrym sygnałem. Nippon chce zakończyć przejęcie do końca roku co może okazać się niemożliwe. Umowa przyciąga wiele uwagi w okresie poprzedzającym wybory prezydenckie w USA, ponieważ dotyczy związku zawodowego USW, który reprezentuje 850 000 pracowników przemysłu stalowego.

27 września: Suzuki planuje masowe zwiększenie liczby salonów w Indiach. Suzuki planuje zwiększyć liczbę salonów samochodowych w Indiach o 70% do około 6800 do roku fiskalnego 2030. Producent samochodów zawarł umowy z lokalnymi firmami w celu rozszerzenia swojej sieci, dodając około 200 dealerów rocznie w ostatnich latach. Firma postawiła na zakładanie placówek w miastach regionalnych, gdzie spodziewany jest wzrost poziomu dochodów w związku z rosnącą populacją.

30 września: spadki na japońskiej giełdzie po wyborze Ishiby Shigeru. Akcje giełdy tokijskiej spadły o prawie 5%, po wyborze Ishiby Shigeru na stanowisko szefa PLD. Giełda negatywnie zareagowała na wybór polityka reprezentującego obóz „jastrzębi” wewnątrz partii rządzącej. Ishiba zaznaczył, że nie będzie próbował ingerować w plan Banku Japonii polegający na stopniowym

podnoszeniu stóp procentowych. Jednocześnie premier popiera politykę utrzymywania stóp na niskim poziomie. Główna kontrkandydatka Ishiby, Sanae Takaichi również stwierdziła, że gospodarka nie jest jeszcze wystarczająco silna i że bank centralny powinien wstrzymać się z zacieśnianiem polityki pieniężnej.

KOMENTARZ

W kontekście gospodarczym warto zwrócić uwagę na dosyć silną niepewność jaka pojawiła się na japońskich rynkach po wyborze Ishiby Shigeru na stanowisko szefa PLD. Pomimo tego, Ishiba Shigeru zapowiedział chęć kontynuacji polityki gospodarczej zapoczątkowanej przez Kishidę Fumio wielu inwestorów obawia się istotnych zmian w dotychczasowej strategii walki z deflacją oraz potencjalnym wpływie nowego premiera na politykę japońskiego Banku Centralnego. Ishiba Shigeru wielokrotnie mówił o konieczności współpracy Banku Centralnego z rządem. W oczach inwestorów podobne komentarze mogą zostać odebrane jako pośrednia ingerencja w politykę Banku dotyczącą np. wysokości stóp procentowych. Japoński biznes wyraźnie obawia się także podniesienia podatków. O ile nowy premier niechętnie odnosił się do kwestii podniesienia podatków wśród obywateli, kilkakrotnie nawiązywał do konieczności zmniejszenia zadłużenia publicznego i możliwości podniesienia podatków korporacyjnych.

Inwestorów zaniepokoiło również wyjątkowo twarde deklaracje dotyczące przyszłych relacji z Chinami, które mogą zaszkodzić rozwojowi japońskiego biznesu w tym kraju. Warto również pamiętać o rosnącym niepokoju związanym z zabójstwem japońskiego dziecka w Shenzhen. Coraz większa liczba japońskich przedsiębiorców obawia się prowadzenia działalności w Chinach. Wrześniowe doniesienia z sektora produkcji półprzewodników i sektora automotive pokazują, że japońskie korporacje coraz chętniej spoglądają na inne gospodarki azjatyckie w tym Indie, jako potencjalny rynek dla swoich produktów.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

